

Dia de les Illes Balears Maó, 1 de març de 1992

Digníssimes autoritats, senyores i senyors:

Aquesta és la novena vegada que tots junts celebrem aquesta festa commemorativa de la nostra autonomia com a poble de les Illes Balears.

És el moment, com hem estat fent durant aquests darrers nou anys, per realitzar una breu reflexió sobre el que creim que són les claus del moment en què ens trobam tant des de l'òptica política, com econòmica o social.

Crec que tots estam d'acord en què aquests darrers dotze mesos hem viscut una sèrie d'aconteixements que, purament i simplement, han capgirat el món que coneixíem.

Hem vist estorats com ha desaparegut un model econòmic, social i polític que fins ara havia estat alternativa al model conegut pel que hem vengut denominant "món accidental".

Al "socialisme real" només li queden algunes mostres residuals abocades clarament a un camí sense sortida.

Es diu que els analistes són especialistes en explicar que ha passat i són incapaçs de preveure que passarà. I és ben cert.

Una de les raons que, diuen, ha influït en aquest fracàs del model d'economia estatalitzada és la seva inflexibilitat interna, la seva rigidesa que ha impedit la seva adaptació a la modernitat.

Enfront a aquesta rigidesa està la capacitat de canvi i d'autoadaptacions al model occidental.

I nosaltres, que gràcies a Déu, no hem viscut el model que ha fracassat, estam immersos en un d'aquests canvis importants del nostre propi model.

Tots els canvis són, en principi per bé, però això no vol dir que invocant aquesta idea poguem apartar-ne una certa sensació general de por davant aquestes incerteses del futur.

Perquè la llibertat pot fer por.

I el sentit general d'aquest canvi que estam vivint té el denominador comú de

la llibertat, i la corresponent responsabilitat d'aquell que l'exerceix.

I això vol dir moltes coses.

Entre aquestes, que estam davant un repte històric per a la modernitat, l'eficiència i la competitivitat.

L'altra cara de la moneda és que cada vegada resulta més difícil justificar el proteccionisme, el corporativisme o aixecar fronteres artificials.

Es humà i lògic que sentim temor davant aquesta modernitat que ens està arribant amb la rapidesa d'un tren d'alta velocitat.

Però no podem quedar perplexos i astorats davant tot aquest canvi de final de segon mil·lenari.

Tampoc seria sensat negar la realitat i pensar que tota aquesta arruixada passarà per damunt aquestes illes i que descarregarà a qualque punt del continent sense cap repercussió sobre nosaltres.

Ben al contrari. Si hi ha una comunitat amb una interrelació estreta amb Europa, aquesta és la nostra.

Ens agradi o no -i jo pens que ens hauria d'agradar- estam enganxats a aquest tren.

¿Hi ha una contradicció entre la ideologia que propugna l'autonomia regional i l'autogovern amb aquesta nova Europa que ve amb un model en què el mercat és el gran i quasi l'únic protagonista?.

S'ha dit i escrit que plantejaments regionalistes o sectorialistes són patologies de la modernitat.

No podem estar-hi d'acord.

De fet defensam i defensarem tot el contrari.

En aquest procés de convergència, el que s'anirà desdibuixant seran les fronteres entre les nacions, configurant un espai únic, i es reafirmarà el paper de les regions com a punts de referència. Ara ja es parla de regions riques, regions pobres o de les diferències regionals a una Europa unida.

Les noves cèl·lules d'una Europa, amb una moneda comú i amb polítiques monetàries i financeres unificades, seran sens dubte les regions.

En lloc de parlar de federalisme d'estats, s'hauria de veure que anam cap a un fi de segle d'un federalisme d'Europa.

Com actuarà tot això sobre el nostre futur?

Sense cap dubte, quan es desfermin els lligams que han mantengut una Europa de nacions, quan desapareguin les fronteres econòmiques i les barreres proteccionistes d'una banda i altra, i quan les regles de l'eficiència i la competitivitat facin funcionar un mercat únic amb lliure circulació de mercaderies, persones i capitals, aleshores hi haurà una redistribució dels papers productius.

Cadascú anirà especilitzant-se amb allò pel que està més ben preparat i on la geografia, les matèries primeres o la tecnologia el col.loquin amb millor situació que els seus competidors comunitaris.

Serà realment difícil treure beneficis fent les coses "mig bé". Només els que les facin "molt bé" i les sàpiguen col·locar en un gran mercat, podran sobreviure.

Moltes coses, idò, hauran de canviar.

I la primera, i la més difícil, és canviar la manera de pensar.

S'acabarà, i amb bona hora, l'Administració protectora.

S'acabarà la confusió entre l'Administració i els agents socials, que són els protagonistes de la societat i el mercat.

S'acabarà de caure en la temptació de demanar a l'Administració que anul·li la competència, quan no som capaços de guanyar quotes de mercat amb la nostra pròpia eficiència.

S'acabaran tantes i tantes pràctiques monopolístiques, més o menys encobertes, que permeten sobreviure els menys competents, però que repercuteixen tan negativament en els consumidors, que, en definitiva, som tots.

Per altra banda, s'exigirà cada vegada més la neutralitat de l'Administració que té l'important paper de crear un marc jurídic estable, clar, igualitari i que se sustenti en el principi del benestar de la generalitat des ciutadans, per damunt dels interessos particulars o corporativistes.

Però aquesta mateixa Administració ha de resistir la temptació d'intervenir en els conflictes d'interessos i de reserca de representativitat dels col·lectius, que sovint se susciten entre ells. És una gran equivocació creure que la representativitat la pot donar l'Administració com si fos una patent. Els col·lectius

dels agents socials han de guanyar la seva força i el seu prestigi per la resposta que obtenguin de la societat, en funció de l'exercici d'una feina ben feta, no pel protagonisme que s'els doni des de instàncies públiques.

I a ca nostra, a les nostres Institucions?.

Seria injust si enguany repetís allò que he vengut dient al llarg d'aquests vuit anys. No. Estam avançant de cara a concretar el marc definitiu competencial de l'Espanya de les Autonomies, per una banda, i el nostre propi model d'organització a les Illes, omplint de contingut l'espai que tenen els Consells Insulars com ens de l'Administració Autònoma.

Està a punt de firmar-se un acord sobre financiació en el qual es recullen quasi tots els vells contenciosos mantenguts per aquesta Comunitat Autònoma, tantes vegades injuriada per això, però com tot, allò que és just acaba per triomfar, i em referesc, per exemple a inversió nova, unitats administratives, carreteres i injust tractament de la població de fet i la insularitat en general.

Amb objectivitat hem de valorar positivament el Pacte Autòmic que permeatrà també incrementar les nostres competències com a Comunitat Autònoma. Faltarà que la voluntat descentralitzadora del Govern Central es faci patent a la negociació que necessàriament seguirà aquell, per tal de transmetre competències i mitjans als Govern Autònoms amb justícia i suficiència i no amb avarícia i estretors de mires.

Però de cap manera això ha de voler dir que consideram complides totes les nostres expectatives. El final del procés, la cloenda del marc constitucional autòmic, ha d'esser l'autogovern institucionalitzat donant compliment així als desitjos més sensats del nostre poble.

He dit -i ho repetesc ara i aquí- que no faig qüestió el camí pel qual hem de anar per tal d'arribar a aquesta fita final que és l'essencial. Obsessionar-se massa en la manera de fer el camí, pot fer-nos perdre el nord. I això sí que seria greu.

Paral·lelament al procés de consolidació de les nostres competències i d'omplir de contingut el nostre sistema d'autogovern, hem de seguir construint el nostre propi model d'organització administrativa i política entre les Illes i les seves relacions amb el Govern i el Parlament de les Illes.

Estimul els membres d'aquells Consells i els de la Comissió Tècnica Interinsular del Parlament a avançar sense por i amb responsabilitat pel camí de la transferència de competències des del Govern als tres Consells Insulars. De la mateixa manera que hem dit clarament quin és el final del procés autòmic, hem de dir que el final del nostre procés intern d'autoorganització és que cada Consell Insular pugui esser un òrgan adequat d'administració autònoma.

mica de la seva illa, dins el marc de la política general marcada pel Govern i el Parlament.

Tenim, idò, una tasca difícil però esperançadora.

Una altra tasca que passa per situar-nos, en la millor de les posicions possibles, dins una Europa en canvi accelerat.

Una tasca que ens ha de dur a definir-nos com a un lloc privilegiat per la qualitat de vida, dins un món en qual cadascú haurà de cercar el que sap fer millor.

Una tasca de conscienciació del paper que li correspon jugar a cada col·lectiu.

Una tasca, finalment, de concloure el nostre propi model d'autogovern per entrar, de la millor manera possible dins aquest final del segle.

I que ningú ens digui que no la sabem fer aquesta tasca. Acabam d'honrar, de premiar la feina callada d'un home que tan sols ha admés fer "EL MILLOR, EL PERFECTE" i així va triomfar. Pere Montañés marca un camí de progrés que tots aquells que el voldran seguir tendran l'èxit assegurat, però un camí que està fet d'exigències i de renúncies, però sobretot d'il·lusió i sacrificis.

El reconeixement d'avui és pobre, però fet de tot cor i a més a més simple ratificació de tot allò que pensen els seus conciutadans.

En aquest aniversari de la nostra Autonomia, vos convocam a tots, institucions i col·lectius, a aquesta la nostra inel·ludible tasca cap a la modernitat.

Moltes gràcies.